7/13855

T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı

T.C
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.18.0.SGB.0.03-02-610.01-1641-911

02/05/2006

Konu : Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'nun
Yazılı Soru Önergesi

20698

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 10/05/2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-20724 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'nun "milli parklardaki alan kılavuzu uygulamasına ilişkin" 7/13855 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK:
1- Cevabi yazı (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
Türkiye Büyük Millet Meclisi Bşk.
(Kan. Kar. Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

Söğütözü cad. 14/E Beştepe 06560 ANKARA
Tel: (0312) 207 52 97 Fax: (0312) 207 53 20
Web:www.cevreorman.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat:Ahmet BULUT Şube Müdürü.

7/13855

AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN "MİLLİ PARKLARDAKİ ALAN KILAVUZU UYGULAMASINA İLİŞKİN" 7/13855 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞININ CEVABI

1- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu hükümlerine göre belirlenen, ilan edilen ve yönetilen alanların, koruma hedeflerine uygun olarak korunması ve devamlılıklarının sağlanması bakımından Bakanlığımızca mevzuat gereği getirilen yasak ve kısıtlamalara bağlı olarak; korunan alan sınırları dahilinde ve yakın çevresinde yaşayan yöre insanları ile söz konusu alanlardan doğrudan ya da dolaylı olarak faydalanan ve bu alanlarla etkileşim içerisinde bulunan insanlarla Bakanlığımız devamlı karşı karşıya gelmekte ve korunan alanların yönetiminde karşılaşılan sorunlara paralel olarak korunan alanlar her zaman olumsuz etkilenmektedir.

Korunan alanlarla ilgili olarak yaşanan bu tür problemlerin giderilmesi ile ilgili olarak yeni yaklaşımlar geliştirilmesi gerek korunan alanların belirlenen hedef ve amaçlar doğrultusunda yönetilmeleri, gerekse doğal alanların geleceği ve devamlılıklarının sağlanması bakımından gerekli görülmektedir.

Korunan alanların sahip olduğu kaynak değerlerinin korunması ve koruma kullanma ilkelerine uygun olarak sürdürebilir yönetimi ve kullanımının sağlanması, yöre insanının söz konusu kaynaklar üzerindeki baskısını en aza indirecek yeni, akılcı ve sürdürülebilir yaklaşım biçimleri ve gelir getirici alternatif faaliyetlerin yöre insanına sunulması ile mümkün görülmektedir.

Korunan alanlar için uluslar arası uygulamalara da bakıldığında da; korunan alanları etkileyen ve bu alanların korunan alan olmasından dolayı olumsuz etkilenen yöre insanına sorunların çözümü ve kaynakların etkin ve sürdürülebilir korunması ve kullanımının sağlaması için alternatif çözümlerin üretildiği görülmektedir.

Ayrıca, korunan alanlar taşıdıkları kaynak değerlerinden dolayı özellikli alanlar oldukları gibi ziyaretçiler tarafından da en çok talep edilen alanlardır. Ülkemizdeki korunan alanlara (2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı) gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık olarak yıllık 10.000.000 kişi civarında olduğu dikkate alınacak olursa, bu ziyaretçilerin korunan alanlar içerisinde belli bir düzen olmadan dolaşması sonucunda, korunan alanlarda önemli tahribatlara ve çevre kirliliğine neden olunacağı şüphesizdir.

Ziyaretçilerin korunan alanlarda programsız-düzensiz dolaşımının neden olacağı tahribat ve çevre kirliliğinin yanı sıra, korunan alanlara gelen ziyaretçilerin taleplerine paralel olarak söz konusu sahaların tanıtımına yönelik, teşkilatımızın bilgisi dışında işin ehli olmayan kişiler tarafından da düzensiz ve doğruluğundan şüphe duyulacak bir şekilde saha tanıtım hizmeti verilmektedir. Faaliyet alanlarımızın idaremiz dışında ve ehli olmayan kişiler tarafından tanıtımının yapılması ile ilgili haberlere geçen yıllar yerel ve ulusal basında sıkça yer verilmesi sonucu, ülkemizin uluslararası platformda olumsuz bir şekilde anılmasına neden olmaktadır.

T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI 1923

Yukarıda açıklanan nedenlerle; ziyaretçi yönetiminin düzenlenerek, korunan alanların devamlılığının sağlanması, kaynakların gelecek nesillere daha iyi şartlarda devredilebilmesi ve bu alanların sürdürülebilir kalkınmadaki rollerinin en iyi şekilde tanımlanması ile mümkün olabilecektir. Bu alanlarda yaşayan insanların da alternatif gelir getirici faaliyetler ile desteklenmesi ile kaynakların korunmasında daha etkin olunmasına imkan sağlanacaktır.

Bu açıklamalar doğrultusunda; Kültür ve Turizm Bakanlığının kokartlı turist rehberleri ile korunan alanlar için ön görülen hedeflere ulaşılmasının mümkün olamayacağı değerlendirilmektedir. Özel alanlar için özel önlemler alınması ve bu alanlara kaynak değerlerinin korunması için ilgili taraflarla birlikte sahip çıkılması büyük önem arzetmektedir.

Özel statü verilerek koruma altına alınan korunan alanlardaki uygulamaların da bu sahaların özelliklerine uygun olması gerekmektedir. Dolayısıyla ulusal ölçekte turist rehberliği hizmeti veren rehberlerin özellikli alanlarda değerlendirilmesi mümkün görülmemektedir. Çünkü ülkemiz biyolojik çeşitlilik ve diğer kaynak değerleri açısından son derece zengindir. Bir alanın kaynak değerleri ve biyolojik zenginliği bu alan için seçilmiş ve eğitilmiş bir grup tarafından çok rahatlıkla bilinebilir ve bilgiler ziyaretçiler ile rahatlıkla paylaşabilirken, ulusal ölçekte hizmet veren turist rehberlerinin ülkedeki tüm korunan alanların kaynak değerlerini, biyolojik zenginliğini bilmesi ve anlatması mümkün değildir. Bu nedenlerle korunan alanlar için saha özelinde çalışmalar ön görülmekte ve diğer uygulamalar gibi alan kılavuzluğu da önemsenmektedir.

2- Alan kılavuzu olarak hizmetinden yararlanılacak hedef kitle; 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında korunan alanların sahip oldukları kaynak değerlerinin korunarak kullanılması, ziyaretçilerin bilgilendirilmesi ve ziyaretçi yönetiminin sağlanması amacıyla yetiştirilecek ve eğitilecek korunan alan sınırları dâhilinde ve yakın çevresinde yaşayan yöre insanıdır.

Alan kılavuzluğu hizmeti ulusal ölçekte bir yayılış ve çalışmaya imkan tanımamakta, özellikle alanlar bazında çalışma esasını ön görmektedir.

Alan Kılavuzlarının yüksek okul mezunu olamayacağı tanımlanmamakta en az lise mezunu olmaları öngörülmektedir. Böylece korunan alanlar içinde ve yakın çevresinde oturan yöre insanının bu imkandan faydalanması amaçlanmaktadır. Genel turist rehberleri spesifik olarak yasalarla kısıtlandırılmış ve pek çok faaliyetin yasaklandığı bir korunan alan sınırları içinde yaşamıyor olabilirler. Ancak alan kılavuzluğu hizmetinin yürütüleceği alanlardaki yöre insanı yasalarla kendilerine tanınan bazı kısıtlar ve yasaklarla yaşamak zorunda olduklarından alan kılavuzluğu ile elde edilen kazanım da haksızlık olmadığı değerlendirilmektedir.

3- Yabancı dil kesinlikle turizm için olmazsa olmaz bir şarttır. Alan kılavuzları için de yabancı dil tercih edilmekte, ancak ön şart olarak düşünülmemektedir. Alan kılavuzlarının daha çok dahili turizm faaliyetleri için hizmet sunacağı, yabancı turistlerin ise bu gibi alanları Türkçe bilen sorumlular nezaretinde ziyaret etmeleri nedeniyle dil konusunda bir sıkıntı yaşanmayacağı değerlendirilmektedir.

4- 28.03.2006 tarih ve 26122 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan " Alan Kılavuzlarının Seçimi, Eğitimi, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"in 11'inci maddesinde Eğitimde görev alacak eğiticilerin kimler arasından belirleneceği açık olarak yer almakta olup, bunlar,

a) Öncelikle eğitim yapılacak bölgedeki konuyla ilgili üniversitelerin öğretim elemanları,

b) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda görev yapan, alan kılavuzluğu eğitim programındaki derslere uygun branş öğretmenleri,

c) Eğitim programında öngörülen konularla ilgili olarak, ilgili kurum ve kuruluşlarda görev yapan uzman kişiler,

ç) Bakanlık, Genel Müdürlük ve il müdürlüğü/müdürlük personelinden konularında uzman kişiler,

d) Sahanın kaynak değerlerine göre ihtiyaç duyulması halinde eğitim yapılacak bölge dışındaki diğer üniversite öğretim elemanları,

e) Öncelikle bölgesel olmak üzere sivil toplum kuruluşlarındaki konularında uzman kişiler,

f) İlk yardım dersleri için tıp doktorları,

g) Harita ve pusula kullanımı ile yön bulma dersleri için üniversitelerin harita mühendisliği bölümü mezunları ve bu konuda uzman personel ile orman amenajman planları elde etme işinde en az üç sene görev almış olanlar,

ğ) Alan kılavuzluğunu ilgilendiren konularda çalışmalarda bulunan dernek ve sivil toplum kuruluşları çalışanları ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dağcılık Federasyonunda görev alan en az master düzeyine sahip uzman rehberler ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Profesyonel Turizm Rehberlerinden en az master düzeyine sahip olanlar,

h) Gerekli görülmesi halinde bilgi ve deneyimleri yöre halkınca kabul görmüş bilge kişiler

olarak tespit edilmiştir.

Yönetmelikte de belirtildiği üzere bilge kişiler kriteri "gerekli görülmesi durumunda" aranmaktadır.

Bazı yerleşim yerlerinde yaşı, bilgi birikimi, tecrübesi ve sahip olduğu diğer güzel özellikleri ile herkes tarafından sevilen, saygı duyulan ve bazı konuların danışıldığı kişiler bulunmaktadır. Yönetmelikte bahsi geçen kişiler için bir meslek disiplini tanımlanmamış ancak yukarıdaki özellikleri dikkate alınacaktır. Ayrıca, bazı korunan alanlarda yaşadıkları alanları çok iyi tanıyan, bölgesinin kaynak değerleri ile sosyo-kültürel özelliklerini çok iyi bilen ve aktarabilen kişiler yaşamaktadır. Bir çok envanter çalışmalarında ve diğer arazi çalışmalarında bu tür kişilerin bilgisine müracaat edilir. Burada da öngörülen böyle kişiler olup, eğer gerekli görülecek ise yöre insanı tarafından tasvip edilen kişiler olacaktır. Ancak, her alan kılavuzluğu eğitiminde böyle kişilerden yararlanılması zarureti bulunmamaktadır.

5- Alan kılavuzluğu hizmeti ile acentelerin kayıplarının önlenmesi konusunda bir önlem alınmasına gidilmemektedir. Bugüne kadarki süreçte korunan alanlara rehberleri ile gelen ziyaretçiler için turizm acentaları herhangi bir ücret ödemesinde bulunmamışlardır ve hali hazırda da genel olarak pek çok korunan alana girişte de herhangi bir ücret ödememektedirler. Halbuki ülkemizde korunan alanlara girişler ücretli olup, alan kılavuzluğu hizmeti ile aslında yasal olarak yapılması gereken bir ödemeyi yapmakla yükümlü olacaklardır. Burada acentelerin bir kaybı olması söz konusu değildir. Çünkü verecekleri her hizmetin karşılığını ziyaretçilerden alabilmektedirler. Alan kılavuzluğu hizmetini de verecekleri hizmetler içerisinde tanımlamaları koşuluyla ziyaretçilerden kolaylıkla tahsil edebileceklerinden herhangi bir kayıplarının olmayacağı değerlendirilmektedir.

6- "Alan Kılavuzlarının Seçimi, Eğitimi, Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 22'nci maddesinde alan kılavuzlarının nasıl izleneceği ve değerlendirileceği açık olarak tanımlanmıştır. Alan kılavuzlarının izlenmesinde tek sorumlu oluşturdukları dernek, birlik vb. oluşum olmayıp öncelikle izlemeden sorumlu birim il müdürlüğü'dür.

7- Alan Kılavuzluğu Yönetmeliği yürürlüğe girmeden önce Bakanlığımız tarafından "Alan Kılavuzluğu Eğitimleri" düzenlenmiştir. 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre "Yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesi, özellik ve karakteri bozulmadan korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesinden" sorumlu kurum Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'dür. 2873 Sayılı Milli Parklar Kanununa göre belirlenen alanların planları da bu kanuna göre yapılmaktadır. Korunan Alanların planlarında ön görülen her türlü faaliyetler ve plan kararları; alanların özellik ve karakteri bozulmadan korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesine hizmet edecek faaliyetler olup, alan kılavuzluğu hizmetleri de bu planlarda tanımlanması durumunda yapılması mümkündür. Yönetmelik öncesinde yapılan eğitimlerde ise Yönetmelikte yer alan eğitime katılacaklarda aranan kriterlere yakın kriterler ilgili saha sorumluları ve Genel Müdürlüğümüz ile işbirliğinde geliştirilmiş kriterlerdir.